

ÚDARÁS
CRAOLACHÁIN
NA hÉIREANN

BROADCASTING
AUTHORITY
OF IRELAND

**Údarás Craolacháin
na hÉireann**

Cód Iompair Ghnó

1 RÉAMHRÁ

2 CUSPÓIRÍ

3 PRIONSABAIL GHINEARÁLTA

3.1 Sláine

3.1.1 Coinbhleachtaí Leasa

3.1.2 Tuairisciú

3.1.3 Soláthar

3.1.4 Bronntanais agus Fáilteachas

3.1.5 Deiseanna Corparáideacha

3.1.6 Caiteachais

3.1.7 Faisnéis

3.2 Dílseacht

3.3 Cothroime

4 BEARTAS IN AGAIDH NA BREABAIREACHTA

5 TIOMANTAS DO CHOMHLÍONADH OIBLEAGÁIDÍ

6 FREAGRACHT AGUS FEASACHT

7 ATHBHREITHNÚ

Aguisín 1: Eitic agus Caighdeán in Oifig Phoiblí

Aguisín 2: Beartas maidir le Sceithireacht

Aguisín 3: Alt 22, An tAcht Craolacháin 2009

1 RÉAMHRÁ

1.1 Cúlra

De réir mar a cheanglaítear le hAlt 23 den Acht Craolacháin 2009 agus le cuid 5.1 den Chód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016), d'fhorbair Údarás Craolacháin na hÉireann (nó an "tÚdarás") Cód Iompair Ghnó (an "Cód") i dtaca le rialú leasanna agus iompar eiticiúil.

Baineann an Cód seo le pearsanra uile an Údaráis, lena n-áirítear:

- gach Ball den Údarás agus dá Choistí Reachtúla;
- gach Ball d'aon Choiste Comhairliúcháin de réir mar a bhunaítear iad;
- gach ball foirne, lena n-áirítear aon bhall foirne atá ar chonradh trí ghníomhaireacht eile.

Cheadaigh an tÚdarás an Cód ar an xx 2018. Tá cóip den Chód ar fáil ach é a iarraidh, agus ar shuíomh gréasáin an Údaráis www.bai.ie.

1.2 Intinn agus Scóip

Cinnteoídh gach Ball den Údarás agus gach duine a bhfuil post aige leis an Údarás go gcomhlíonfaidh sé an Cód Iompair Ghnó agus le forálacha cuí na n-achtanna seo a leanas:

- [An tAcht Craolacháin 2009](#), Alt 21-23¹(mar is iomchuí)
- Na hAchtanna um Eitic ([An tAcht um Eitic in Oifigí Poiblí, 1995](#) agus [An tAcht um Chaighdeán in Oifigí Poiblí, 2001](#)²)
- an [Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú \(2016\)](#)

agus na hoibleagáidí a ghabhann leis de bhun na nAchtanna thuasluaite.

Is iad cuspóirí an Chóid:

- treoir a thabhairt do Bhaill an Údaráis, don Choiste um Chomhlíonadh agus don Choiste um Dheonú Conarthaí agus d'fhostaithe an Údaráis i gcur i gcrích a bhfeidhmeanna agus a ndualgas;
- tiomantas an Údaráis d'fheidhmiú ag an leibhéal is airde d'eitic ghnó agus ionracas pearsanta i ngach cineál idirbheart agus idirghníomhaíochta a chur in iúl;
- cáil an Údaráis a chosaint agus Baill an Údaráis agus na gCoistí Reachtúla agus fostaithe Údarás Craolacháin na hÉireann a chosaint ó líomhaintí míchuibhis;

¹ Aguisín 1

² Aguisín 2

- iarracht a dhéanamh a chinntiú go ndéileálfar le gach duine a mbíonn caidrimh acu leis an Údarás ar bhealach atá cothrom agus cóir;
- aon choimhlint fhéideartha idir leasanna agus dualgais eile Bhaill an Údaráis agus na gCoistí agus leasanna fostaithe agus a gcuid dualgais d'Údarás Craolacháin na hÉireann a sheachaint.

Táthar ag súil go leagfar amach sa Chód seo na caighdeáin chomhaontaithe maidir le prionsabal agus cleachtas a bhíonn mar bhonn eolais don phearsanra uile agus go mbeidh sé ina ráiteas soiléir do pháirtithe leasmhara de chuid an Údaráis agus do shaoránaigh ar na caighdeáin iompair ar féidir leo a bheith ag súil leis ón Údarás. Is dearbhasc ar riachtanas sláine, dílseachta, rúndachta agus cothroime i ngach gné a bhaineann le gnó an Údaráis é an Cód seo agus leagtar amach ann na bearta agus na nósanna imeachta a dearadh ní hamháin chun comhlíonadh a chinntiú ach an cleachtas is fearr freisin chun cosc a chur ar an gcaimiléireacht.

Tá trí Aguisín ag gabháil leis an gCód:

- **Aguisín 1**, ina bhfuil treoir ar fáil maidir leis na freagrachtaí atá faoin Acht um Eitic in Oifigí Poiblí, 1995 agus faoi na hAchtanna um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí, 1995 agus 2001;
- **Aguisín 2**, ina leagtar amach Beartas an Údaráis ar Sceithireacht agus na nósanna imeachta a bhaineann leis, a dearadh le tuairisciú macánta ón bpearsanra uile a éascú; agus
- **Aguisín 3**, ina leagtar amach na freagrachtaí faoi Alt 22 den Acht Craolacháin, 2009

Áirítear baill foirne ar bith atá ag obair ar chonradh trí ghníomhaireacht nuair a dhéantar tagairt do “fostaithe” sa Chód seo.

2 CUSPÓIRÍ

Is iad cuspóirí an Chód:

- sraith prionsabal eiticíúil aontaithe a leagan amach faoina ndéanann an tÚdarás a chuid ghnó;
- forbairt nó glacadh cleachtas neamheiticíúil a chosc;
- tacú le léiriú leanúnach do thiomantas do na caighdeáin is airde iompair agus iompair eiticíúil agus iad a chur chun cinn;
- bealaí a leagan amach inar féidir na prionsabail seo a chur i bhfeidhm go praiticiúil;
- coimriú a thabhairt do na páirtithe leasmhara agus don phobal i gcoitinne ar na caighdeáin iompair ar féidir leo a bheith ag súil leo nuair a bhíonn siad ag plé leis an Údarás;
- iontaoibh agus muinín san Údarás a chur chun cinn; agus

- an cultúr láidir i gcoinne na caimiléireachta taobh istigh den Údarás a thabhairt le fios, lena n-áirítear próiseas chun monatóireacht a dhéanamh ar bhronntanais agus ar fháilteachas chun dea-chleachtas mar aon le comhlíonadh leis an dlí a chinntiú.

3 PRIONSABAIL GHINEARÁLTA

Tá an tÚdarás tiomanta a ghníomhaíocht a dhéanamh i gcomhréir lena shainchúram reachtúil agus le gach reachtaíocht chuíf, ag cloí le trí phríomh-phrionsabal bhunúsacha:

- **Sláine;**
- **Dílseacht;**
- **Cothroime.**

Tá sé de dhuilgias ar gach duine a mbaineann an Cód seo leo na caighdeáin iompair agus eitice gnó is airde a chomhlíonadh. Tugtar éifeacht phraiticiúil do na prionsabail sláine, dílseachta agus cothroime trí na próisis, nósanna imeachta agus na hoibleagáidí seo a leanas.

3.1 SLÁINE

3.1.1 Coinbhleachtaí Leasa

Ní mór d'aon duine lena mbaineann an Cód Iompair Ghnó seo:

- leasanna agus dualgais seachtracha gnó atá i gcoimhlint nó a d'fhéadfadh a bheith i gcoimhlint le gníomhaíocht an Údaráis a nochtadh, de réir mar atá siad feasach orthu agus nuair atá siad feasach orthu; agus
- staonadh ó phróiseas cinnteoireachta a bhaineann le haon gnó a bhfuil leas ag an duine sin ann.
- áit a bhfuil coinbhleacht ann maidir le hábhar, ní chóir don duine sin aon fhaisnéis nó ábhair a lorg nó a choinneáil maidir leis an ábhar sin.
- an fhaisnéis go léir a fhaigheann siad sa chumas sin a choinneáil faoi rún, agus béim ar leith ar na pionóis throma a bheadh ann dá sceithfí faisnéis ar chomhlacht a ndéantar tagairt dó go poiblí. Mairfidh an dualgas seo maidir le rúndacht i ndiaidh fhoirceannadh an phoist nó na fostaíochta, de réir mar a bheidh. Ní féidir le haon Údarás nó Ball Coiste nó fostaí faisnéis rúnda nó srianta a fhaightear nuair atáthar ag obair leis an Údarás a nochtadh nó a úsáid go deo.

Chun críocha dearbhú leasanna, ní mór go mbeadh leasanna an duine féin mar aon le leasanna na ndaoine nó na bpáirtithe atá ceangailte leis/léi a bheith mar chuid d'aon nochtadh ó dhuine lena mbaineann an Cód seo de réir mar a dhéantar sainmhíniú orthu thíos:

- (i) céile, páirtneir sibhialta, tuismitheoir, deartháir, deirfiúr, leanbh nó leasleanbh;
- (ii) comhlacht corpraithe lena bhfuil an ball nó an fostaí bainteach;
- (iii) duine atá ag gníomhú mar iontaobhaí ar aon iontaobhas, a bhfuil an ball nó an fostaí nó na daoine ag (a) an ngníomhaíocht thuasluaite nó an comhlacht corpraithe ag (b) thuasluaite i measc tairbhíthe an iontaobhais sin; agus
- (iv) duine atá ag gníomhú mar pháirtí an bhaill nó an fhostaí nó aon duine nó aon chomhlacht a bhfuil nasc aige leis an mball de bhua (i) - (iv) thuasluaite.

Coinníonn Rúnaí an Údaráis sonraí ar leasanna a nochtann Baill faoi rún i **gclár rúnda** speisialta. Tá rochtain ar an gclár seo srianta do Chathaoirleach agus do Rúnaí an Údaráis amháin agus ceadáitear rochtain do Bhaill an Údaráis ar bhonn riachtanais.

3.1.1.1 Nochtadh Leasanna: Baill Aonair an Údaráis agus na gCoistí

I gcomhréir le hAlt 21 den Acht Craolacháin, 2009, ní mór do gach Ball den Údarás agus dá Choistí Reachtúla, aon fhostaíocht agus/nó leasanna gnó atá i gcoimhlínt nó a d'fhéadfadh a bheith i gcoimhlínt le gníomhaíocht an Údaráis nó an Choiste a nochtadh, ar bhonn leanúnach agus ag cloí leis na nósanna imeachta a leagtar amach san Acht sin.

Beidh ar gach ball aonair an Údaráis agus na gCoistí, nuair a cheapar iad agus gach bliain ina dhiaidh sin, ráiteas a chur ar fáil i scríbhinn don Rúnaí nó do dhuine ceaptha eile a luann na míreanna seo a leanas:

- (a) leasanna an Bhaill;
- (b) na leasanna a bhfuil eolas ag an mBall orthu, maidir lena c(h)éile, nó a p(h)áirtneir sibhialta, a leanbh, nó leanbh a p(h)áirtneara nó a p(h)áirtneara sibhialta;

a d'fhéadfadh tionchar ábhartha a imirt ar an mBall, i gcomhlíonadh nó i ndáil le comhlíonadh a fheidhmeanna nó a feidhmeanna oifigiúla toisc go bhféadfadh an comhlíonadh sin difear a dhéanamh do na leasanna sin sa chaoi go ndéanfaí sochar substaintiúil a thabhairt don Bhaill, nó don chéile nó don pháirtneir sibhialta nó leanbh nó a choimeád siar ón gcéanna.

Scaiptear ábhair do chruinnithe an Údaráis agus na gCoistí chuig Baill roimh na gcruinnithe, 4 lá oibre ar a laghad roimh ré de ghnáth. Cuirfear na hábhair seo in eagar i gcás Baill ar bith a nochtai leasanna nó coinbhleacht leasa maidir leis an ábhair ionas nach bhfaighidh sé nó sí ábhair a bhaineann leis an leas nó leis an gcoinbhleacht leasa sin.

Aithnítear go bhféadfaí leasanna Bhaill an Údaráis nó an Choiste agus na ndaoine a bhaineann leis/léi athrú ar fhógra gearr. Má éiríonn Ball feasach ar choimhlínt nó ar leas nuair a fhaigheann

sé/sí agus nó nuair a léann sé/sí na hábhair sin, ní mór don Bhall na hábhair a thabhairt ar ais do Rúnaí an Údaráis nó an Choiste a luaithe agus is féidir, ag nochtadh na coinbhleachta leasa iomchuí.

Ní mór do Bhall an Údaráis nó den Choiste Reachtúil atá i láthair ag cruinniú agus a bhfuil leas aige/aici in ábhar atá faoi chaibidil:

- an leas sin agus an cineál leasa a nochtadh ag an gcruinniú;
- ní imreoidh an duine sin tionchar, ná ní fhéachfaidh sé nó sí le tionchar a imirt, ar bhreith a bheidh le tabhairt ar an ní, agus;
- fanfaidh sé nó sí as láthair ón gcruinniú nó ón gcuid sin den chruinniú ar lena linn a phléitear an ní;
- ní ghlacfaidh sé nó sí aon pháirt in aon phlé a dhéanfaidh an tÚdarás nó an Coiste i ndáil leis an ní; agus
- ní vótálfaidh sé nó sí ar bhreith a bhaineann leis an ní.

Caithfear nochtadh leasanna a thaifeadadh i miontuairiscí an chruinnithe lena mbaineann. Fad is a bheidh an t-ábhar lena mbaineann an nochtadh á bhreithniú nó á phlé ag an gcruinniú, ní áireofar an comhalta a dhéanann an nochtadh sa chóram don chruinniú.

Má tá amhras ar Bhall an Údaráis nó Ball Coiste cibé ar chóir dó/dí leasanna a nochtadh de bhun an Chóid seo, ba cheart dó/di dul i gcomhairle le Cathaoirleach an Údaráis/an Choiste agus/nó an duine ainmnithe taobh istigh den chomhlacht Stáit a bhfuil sé de chúram air/uirthi dul i ngleic leis na ceisteanna seo.

I gcás ina dtagann ceist chun cinn faoi cibé an leas ábhartha é leas a nochtadh Ball an Údaráis nó Ball Coiste, ba chóir don Chathaoirleach cinneadh a dhéanamh cibé an bhfuil feidhm ag forálacha an Chóid seo leis an nochtadh. Iarrtar ar gach Ball aird a thabhairt ar na hoibleagáidí faoi Acht Craolacháin 2009, faoin Acht um Eitic in Oifigí Poiblí, 1995 agus 2001, nó comhairle a fháil ón [gCoimisiún um Chaighdeán in Oifigí Poiblí](#) faoi alt 25 den Acht um Eitic in Oifigí Poiblí 1995.

3.1.1.2 Nochtadh Leasanna: An Cathaoirleach

Mar aon leis na freagrachtaí maidir le nochtadh de réir mar a leagtar amach iad do Bhaill Aonair an Údaráis agus a Choistí, áit ina bhfuil ábhar a bhaineann leis na leasanna a nochtadh an Cathaoirleach, ceapfaidh na Baill eile atá i láthair ag an gcruinniú Ball amháin a bheidh ina chathaoirleach ar an gcruinniú. Ní mór don Chathaoirleach imeacht ón gcruinniú nuair a dhéanann an tÚdarás nó an Coiste plé nó cinneadh ar ábhar ina bhfuil leas ag an gCathaoirleach nó ag duine a bhfuil baint aige leis.

3.1.1.3 Nochtadh Leasanna: Fostaithe

Ba chóir d'fhostaithe an Údaráis leasanna seachtracha gnó atá i gcoimhlint nó a d'fhéadfadh a bheith i gcoimhlint le gníomhaíocht Údarás Craolacháin na hÉireann a sheachaint nó an leas a nochtadh má tharlaíonn sé. D'fhéadfadh coimhlint éagsúil titim amach sa chomhthéacs seo a leanas, mar shampla:

- iarratas ar chonradh craolacháin nó bronnadh, fionraíocht, éagsúlú, foirceannadh nó athnuachan ar chonradh craolacháin;
- iarratas ar mhaoiniú, nó bronnadh nó foirceannadh maoinithe;
- imscrúdú craoltóra nó conraitheora;
- plé le gearán i gcoinne craoltóra nó measúnú ar chomhlíonadh craoltóra;
- foirgneamh, trealamh, pearsanra nó seirbhísí a sholáthar.

I gcomhréir le hAlt 22-23 den Acht Craolacháin 2009, ní mór d'fhostaithe an Údaráis cloí leis na nósanna imeachta a leagtar amach san Acht má tharlaíonn coinbheacht den sórt sin agus nuair a tharlaíonn sí. Go sonrach, ba chóir don fhostaí:

- an leas agus cineál an leasa a nochtadh don Údarás;
- ní féidir leis/léi páirt a ghlacadh sa phróiseas cinnteoireachta nó i gcomhaontú nó i socruithe a bhaineann leis;
- ní imreoidh sé nó sí tionchar ná ní fhéachfaidh sé nó sí le tionchar a imirt ar bhreith a bheidh le tabhairt ar an níl; agus
- ní dhéanfaidh sé nó sí aon mholadh i ndáil leis an níl, i ndáil leis an gcomhaontú nó leis an socrú.

3.1.2 Tuairisciú

Tá Údarás Craolacháin na hÉireann tiomanta a chinntiú go léirítear feidhmíocht an Údaráis ina chuntais, ina thuarascálacha agus ina chumarsáid, ar bhealach nach bhfuil míthreorach nó nach bhfuil ceaptha a bheith míthreorach.

3.1.2 Soláthar

Déanfar earraí agus seirbhísí a cheannach i gcomhréir le dea-chleachtas maidir le soláthar seirbhísí poiblí. Ghlac an tÚdarás le nósanna imeachta mionsonraithe maidir le tairiscintí agus ceannach mar aon le leibhéal údaráis aontaithe chun caiteachas a cheadú. Caithfear cloí go dlúth leis na nósanna imeachta agus na leibhéal cheadaithe seo. Dearadh iad le bheith mar chreat oibiachtúil chun earraí agus seirbhísí agus an luach airgid a bhaineann leo a mheas ionas go gcuirfear iad ar fáil don Údarás ar phraghsanna iomaíocha.

Tá na nósanna imeachta seo maidir le tairiscintí agus conarthaí i gcomhréir le Treoracha AE ar Sholáthar Poiblí agus comhlánaíonn siad iad mar aon le meicníochtaí idirnáisiúnta cuí a bhaineann le rialú trádála. Tá na nósanna imeachta agus na leibhéal cheadaithe doiciméadaithe go hiomlán agus ní mór breathnú orthu mar chomhthéacs ar an gCód Iompair Ghnó seo. Déanfar é seo a athbhreithniú ó am go ham.

3.1.3 Bronntanais agus Fáilteachas

Mar gheall ar leochaileacht fhreagrachtaí an Údaráis, glacadh le nósanna imeachta diana maidir le Baill an Údaráis agus na gCoistí agus bronntanais agus fáilteachas a fháil.

Ba cheart na nithe seo a leanas a sheachaint nuair a bhíonn tionchar acu, nó a bhfuil an chuma orthu go mbeadh tionchar acu, ar chumas an deontóra nó ar chumas an fhaighteora breithiúnas neamhspleách a dhéanamh maidir le hidirbhearta gnó: bronntanais chorparáideacha a thabhairt nó a fháil, fáilteachas, cóir fhabhrach nó buntáistí. Tá sonraí breise ar fáil i mbeartas an Údaráis in aghaidh na breabaireachta atá i gcuid 4 den Chód seo. Mar achomair:

- ní mór taifead a dhéanamh ar thairiscint fáilteachais agus ar thairiscintí ar bhronntanais;
- ní mór taifead a dhéanamh nuair a ghlactar le fáilteachas agus nuair a fhaightear bronntanais;
- tá cosc ginearálta ar ghlacadh agus ar fháil fáilteachais agus bronntanas ó dhuine atá ag déanamh iarratas ar chonradh nó ar mhaoiniú;
- féadfaidh go ndícháileofar iarratas an iarratasóra sin ar mhaoiniú nó ar chonradh má thairgeann sé/sí nó má thugann sé/sí fáilteachas nó bronntanais;

Ní spreagann agus ní lorgaíonn an tÚdarás bronntanais agus fáilteachas do phearsanra an Údaráis ó aon pháirtí. Aithníonn an tÚdarás agus táthar buíoch as an dea-bhéasa a bhaineann le tairiscintí fáilteachais agus bronntanas, agus iarrtar ar gach duine na nithe seo a leanas a chur san áireamh:

- ní chuirtear fáilte roimh fháilteachas nó bhronntanais ó iarratasóirí ar chonarthaí nó ar mhaoiniú agus diúltófar dóibh;
- agus níor chóir aon tátal nó impleacht a bhaint as go mbeidh bronnadh aon chonartha nó maoinithe coinníollach ar aon bhronntanais nó fáilteachas a fháil nó go raibh tionchar dearfach ag bronntanais nó fáilteachas ar an mbronnadh sin.

Ní thugann an tÚdarás bronntanais chorparáideacha, fáilteachas (seachas gnáthchúirtéisí gnó), cóir fhabhrach nó buntáistí do sholáthróirí nó do dhaoine nó eintitis lena ndéanann sé gnó.

3.1.4 Deis Chorparáideach

Ba chóir do Bhaill an Údaráis agus na gCoistí Reachtúla agus do na fostaithe staonadh ó cháil, acmhainní, nasc nó am an Údaráis a úsáid i gcomhair luaíocht phearsanta nó ar mhaithe le daoine nó eagraíochtaí nach mbaineann leis an Údarás nó lena ghníomhaíochtaí nó ar mhaithe le hiomaitheoirí agus ní chóir dóibh faisnéis nó rúin ghnó a fháil ar mhodh míchuí.

3.1.5 Caiteachais

Caithfidh Baill an Údaráis agus na gCoistí Reachtúla agus fostaithe cloí leis na rialacha a eisíonn an tAire Cumarsáide, Fuinnimh agus Acmhainní Nádúrtha, ó am go ham, ar aisíoc caiteachais taistil agus cothabhála agus ar chaiteachais eile a bhaineann le gnó. Tá rialuithe i bhfeidhm ag an

Údarás a bhfuil sé mar aidhm acu caimiléireacht a chosc, lena n-áirítear rialuithe agus nósanna imeachta maidir le héilimh ar chaiteachais a bhaineann le taisteal gnó.

3.1.6 Faisnéis

Tá an tÚdarás tiomanta do rochtain a chur ar fáil ar fhaisnéis a bhaineann lena ghníomhaíochtaí ar bhealach oscailte a chuireann lena chúram don phobal i gcoitinne.

Tá an tÚdarás tiomanta freisin gach foráil reachtúil ábhartha a chomhlíonadh, go háirithe an tAcht um Chosaint Sonraí 2018, Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Líonraí agus Seirbhísí Cumarsáide Leictreonaí) (Príobháideacht agus Cumarsáidí Leictreonaigh) 2011 agus rialacháin ghaolmhara agus an tAcht um Shaoráil Faisnéise 2014.

Tá an tÚdarás tiomanta gan faisnéis nó rúin ghnó a fháil ar mhodh míchuí. Beidh meas ag an Údarás ar an rúndacht a bhaineann leis an bhfaisnéis a chuirtear ar fáil dó fad is a chomhlíonann sé riachtanais na nAchtanna um Shaoráil Faisnéise, más ceann de na cineálacha faisnéise seo atá i gceist:

- faisnéis atá íogair ó thaobh na tráchtála de;
- faisnéis phearsanta; agus
- faisnéis a fuair an tÚdarás faoi rún.

Aithníonn an tÚdarás nósanna imeachta a bhaineann le comhairliúcháin roimh ré le tríú páirtithe áit a bhfuil sé beartaithe, mar rud eisceachtúil, faisnéis rúnda a scaoileadh ar mhaithe le leas an phobail.

Ní mór do Bhaill an Údaráis agus na gCoistí agus fostaithe an Údaráis cloí go daingean leis na riachtanais rúndachta fiú nuair a chríochnaíonn siad lena seirbhís san Údarás. Áirítear leis seo:

- neamhnochtadh faisnéis srianta nó faisnéis rúnda;
- neamhúsáid aon fhaisnéis den sórt sin ar son leasa aon duine (seachas an tÚdarás)
- faisnéis leochaileach atá ag an Údarás faoi rún a chosaint agus na cáipéisí atá ag an duine a scriosadh go tráthúil nó a thabhairt ar ais nuair a fhágtar seirbhís an Údaráis mar Bhall den Údarás, na gCoistí nó mar fhostaí.

3.2 DÍLSEACHT

Caithfidh Baill an Údaráis agus na gCoistí Reachtúla agus fostaithe an Údaráis a bhfreagracht a bheith dílis don Údarás agus dá ghníomhaíochtaí uile a aithint agus glacadh leis, agus aird a thabhairt ar an bpointe go gcaithfidh an tÚdarás a bheith airdeallach ar leasa an Stáit agus na bpáirtithe leasmhara.

3.3 COTHROIME

Tá meas mór ag an Údarás ar a pháirtithe leasmhara agus tá sé tiomanta do chothroime agus do phróiseas cuí maidir le nósanna imeachta a ngníomhaíochtaí agus a ndéileálacha gnó. Tá an tÚdarás tiomanta an reachtaíocht uile ar chomhionannas fostaíochta agus ar stádas comhionann a chomhlíonadh. Déanann an tÚdarás a dhícheall timpeallacht oibre sábháilte agus folláin a chur ar fáil do gach fostaí agus tá roinnt beartais agus nósanna imeachta i bhfeidhm aige chun an tosaíocht seo a chur i bhfeidhm go héifeachtúil. Tá Beartas Sláinte agus Sábháilteachta an Údaráis agus na gníomhaíochtaí a bhaineann leis ábhartha chuige seo go háirithe. Bíonn freagracht ar gach fostaí áit oibre sábháilte agus folláin a chruthú do gach fostaí agus gach cuairteoir trí na rialacha agus na nósanna imeachta a bhaineann le sábháilteacht agus sláinte a chomhlíonadh agus timpistí, gortuithe agus trealamh, nósanna nó cúinsí dainséaracha a thuairisciú. Cinntíonn an tÚdarás go ndéantar imní an phobail ina ngníomhaíochtaí agus a n-oibríochtaí san áireamh agus tá sé mar aidhm aige aon drochthionchar a bheadh ag a gcuid oibríochtaí ar an timpeallacht a íoslaghdú.

4 BEARTAS IN AGHAIDH NA BREABAIREACHTA

4.1 An Díl atá i bhfeidhm agus Díl ar feitheamh

Déantar breabaireacht agus caimiléireacht a shainmhíniú mar “iarr ar bhreab (i.e. luaíocht), gealltanais a dhéanamh ar son breibe, glac le breab nó breab a fháil, ionas go ndéanfaidh oifigeach poiblí ceann de na rudaí seo a leanas:

- é/í féin a iompar ar bhealach atá i gcontrátha le dualgas atá air/uirthi a mbaineann leas an phobail leis, nó
- fabhar a léiriú i gcomhlíonadh a d(h)ualgais nó a f(h)eidhme.”

Beidh aon Bhall den Údarás nó na gCoistí Reachtúla nó aon fhostaí a bheidh ag gabháil do chaimiléireacht in oifig nó d’aon bhreab a fháil faoi réir an Achta um Éilliú a Chosc (Leasú) 2010 go sainráite, agus féadfar pionós suas le 10 mbliana príosúnachta, fíneálacha neamhthéoranta agus forghéilleadh aon bhreab a ghearradh air/uirthi. Mar an gcéanna, tá cosc ar bhreab a thairiscint nó aslú éillitheach a dhéanamh ar son aon duine a bhíonn ag plé leis an Údarás agus beidh sé faoi réir na bpionós sin a luadh chomh maith.

Is iad na gníomhaíochtaí a bhfuil cosc orthu go sainráite:

- bronntanas, iasacht, táille, luaíocht nó buntáiste a lorg nó a fháil go héillitheach;
- bronntanas, iasacht, táille, luaíocht nó buntáiste a thairiscint nó a thabhairt go héillitheach;
- aon gníomh a bhaineann lena (h)oifig nó a p(h)ost a dhéanamh chun bronntanas, iasacht, táille, luaíocht nó buntáiste a fháil go héillitheach.

Táthar ag súil go ndéanfar an díl reatha a athachtú agus a nuashonrú, agus go gcuirfear freagracht bhreise ar eagraíochtaí ar nós an Údaráis chun gach céim réasúnta a ghlacadh agus gach dícheall cuí is féidir a chur i gcrích chun cionta a bhaineann le breabaireacht agus caimiléireacht a sheachaint.

I bhfianaise an dlí reatha agus an dlí beartaithe agus mar gheall ar na tátail a d'fhéadfaí tarraingt as tairiscint mhíchuí agus fáil mhíchuí bronntanas agus fáilteachais, ghlac an tÚdarás leis an mbeartas seo in aghaidh na breabaireachta chun na cúrsaí seo a rialú.

Baineann an beartas seo le haon bhronntanas nó aon fháilteachas a thairgtear nó a thugtar do theaghlach nó do dhaoine nó comhlachtaí a bhfuil nasc acu le Ball an Údaráis nó aon Choiste Reachtúil nó aon fhostaí de chuid an Údaráis, de réir mar a bheidh.

Chun na críche sin, áirítear le daoine nó comhlachtaí a bhfuil nasc acu leis an duine:

- (i) céile, páirtneir sibhialta, tuismitheoir, deartháir, deirfiúr, leanbh nó leasleanbh;
- (ii) comhlacht corpraithe lena bhfuil an ball nó an fostaí bainteach;
- (iii) duine atá ag gníomhú mar iontaobhaí ar aon iontaobhas, a bhfuil an ball nó an fostaí nó na daoine ag (a) an ngníomhaíocht thuasluaite nó an comhlacht corpraithe ag (b) thuasluaite i measc tairbhíthe an iontaobhais sin; agus
- (iv) duine atá ag gníomhú mar pháirtí an bhaill nó an fhostaí nó aon duine nó aon chomhlacht a bhfuil nasc aige leis an mball de bhua (i) - (iv) thuasluaite.

4.2 Oibleagáidí Bhaill agus Fhostaithe an Údaráis agus na gCoistí

4.2.1 Tairiscintí ar Bhronntanais agus ar Fháilteachas go Ginearálta

Ní mór gach tairiscint ar bhronntanas nó ar fháilteachas a dhéantar i leith pearsanra an Údaráis – aon Bhall den Údarás nó Coiste nó fostaí – a chur in iúl do Rúnaí an Údaráis i scríbhinn. Caithfear cur in iúl don Rúnaí ar an gcaoi chéanna nuair a ghlactar le bronntanas nó le fáilteachas. Coinneoidh an Rúnaí taifead ar na tairiscintí, an glacadh agus na bronntanais seo.

4.2.2 Bronntanais agus Fáilteachas atá Ceadaithe

Ceadáítear na bronntanais agus an fáilteachas seo a leanas:

- lóin oibre nó sólaistí a chuirtear ar fáil le linn cuairt ghnó;
- fáilteachas a chuirtear ar fáil do phearsanra an Údaráis atá ag freastal ar sheimineár, ar chomhdháil nó ar imeacht seachtrach eile, ar choinníoll go gcuirtear an fáilteachas sin ar fáil do gach duine atá i láthair;
- taispeántais agus taibhíthe léirithe atá maoinithe ag Fuaim agus Fís;
- fáilteachas teagmhasach ag imeachtaí atá urraithe nó eagraithe ag an tionscal;
- freastal (seachas rannpháirtíocht) ag seimineáir, cainteanna nó ceardlanna saor in aisce, ar choinníoll go bhfuil siad saor in aisce ag gach duine atá i láthair agus nach gcuirfear ar fáil iad ach do phearsanra an Údaráis amháin;

- foilseacháin a chuireann an tairgeoir ar fáil saor in aisce do chliaint nó do dhaoine a oibríonn san earnáil go ginearálta;
- rudaí gan iarraidh a bhfuil luach níos lú ná €50 leo (cuir i gcás leabhar, DVD bolscaireachta etc.);
- ábhair bhrandáilte na soláthróirí nár iarradh (cuir i gcás pinn, stáiseanóireacht etc.) a mbaineann luach siombalach leo;
- bronntanais shéasúracha nó bronntanais eile a fhaightear thar ceann fostaithe uile an Údaráis.

Tá cosc ar aon bhronntanais agus aon fháilteachas eile.

Féadfar glacadh le bronntanais a sháródh an Cód seo murach sin, le cead ón Údarás, áit a mbeadh diúltú ina mhasla suntasach agus/nó cultúrtha, ar choinníoll go mbronnann an tÚdarás bronntanais den sórt sin ar glacadh leo láithreach ar charthanacht a roghnaíonn an tÚdarás.

4.2.2 Bronntanais agus Sochair a bhfuil cosc orthu

Gan difear a dhéanamh d'alt 4.2.2 thuas, níor chóir do Bhall an Údaráis nó do Bhall Coiste nó d'aon fhostaí de chuid an Údaráis na bronntanais nó an fáilteachas seo a leanas a thairiscint nó a ghlacadh:

- airgead tirim, tráth ar bith;
- aon bhronntanas nó fáilteachas ó iarratasóir atá ag cur isteach ar chonradh nó ar mhaoiniú, a fhad is atáthar ag déanamh machnaimh ar a iarratas;
- lóistín thar oíche in óstán ar bith nó in aon chineál lóistín eile;
- taisteal taobh amuigh d'Éirinn;
- trealamh spóirt, gléasanna leictreonacha, uirlisí ceoil, saothair ealaíne, troscán;
- téarmaí agus coinníollacha a bheadh fabhrach (maidir le praghas nó cúrsaí eile) chun earraí nó seirbhísí a sholáthar ó aon sholáthróir earraí nó seirbhísí a sholáthraíonn don Údarás.

4.2.3 Rialacha d'Iarratasóirí

Ón dáta a fhoilsítear an fógra ar iarratais ar chonradh nó i gcás nach dtugtar aon fhógra, ar fháil iarratas ar chonradh nó ar mhaoiniú, ní mór d'aon Bhall Údaráis nó d'aon Bhall Coiste bainteach agus d'aon fhostaí a bheidh páirteach sa phróiseas a bhaineann leis na dámhachtainí a bhronnadh:

- iarracht a dhéanamh gan bronntanas nó fáilteachas a thairiscint nó a fháil ó, agus

- gan teagmháil a dhéanamh, seachas teagmháil atá ceadaithe, le haon iarratasóir, nó le haon duine a d'fhéadfadh a bheith ina iarratasóir nó aon duine a dhéanann ionadaíocht ar son iarratasóra nó ar son iarratasóra féideartha.

Ceadaítear an teagmháil seo a leanas:

- gnáth-theagmháil i rith uaireanta oifige maidir le cúrsaí neamhbhainteacha;
- gnáth-theagmháil i rith uaireanta oifige atá riachtanach chun an t-iarratas a phróiseáil, cuir i gcás ceisteanna a bhaineann le próiseáil iarratais agus soiléiriú a chur ar fáil.

I gcás ina dtarlaíonn a leithéid de theagmháil cheadaithe, ní mór taifead scríofa a choinneáil ar gach cruinniú, lena n-áirítear an dáta, an t-am agus suíomh an chruinnithe, na daoine a bhí i láthair ag an gcruinniú agus achoimre ghairid ar aidhm an chruinnithe. Ba chóir cruinnithe a réachtáil ag oifigí an Údaráis [agus beirt de phearsanra an Údaráis i láthair ann] nuair is féidir. Má dhéantar tagairt don dámhachtain nó don iarratas reatha, ní mór do phearsanra an Údaráis leithscéal a thabhairt láithreach agus gan páirt a ghlacadh in aon chomhrá.

Féadfaidh go ndíchealléofar iarratas an iarratasóra sin ar mhaoiniú nó ar chonradh má thairgeann sé/sí nó má thugann sé/sí fáilteachas nó bronntanais choiscthe.

Tá feidhm leis na forálacha seo sa bhreis ar aon rialacha aontaithe rannpháirtíochta a bhaineann le haon dámhachtain nó iarratas ar leith.

4.2.5 Iarmhairtí mar gheall ar Ghlacadh le Bronntanais Choiscthe

Gan teorainn a chur le haon iarmhairtí eile a d'fhéadfadh titim amach, sa chás go nglacann Ball Údaráis nó Ball Coiste nó fostaí le bronntanas choiscthe, ní bheidh cead ag an mBall nó ag an bhfostaí sin a bheith páirteach in aon phróiseas a bhaineann le deontóir an bhronntanais go dtí go gcuirfear an próiseas sin i gcrích.

4.2.6 Beartas maidir le Sceithireacht

De réir an Chóid Chleachtas chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016, tá sé mar aidhm ag an Údarás cinntiú:

- go mbíonn an deis ag fostaí an Údaráis aon imní a d'fhéadfadh a bheith orthu faoi mhírialtachtaí i ndáil le dualgais nó oibleagáidí na heagraíochta nó cúrsaí a fheictear mar riosca don eagraíocht a chur in iúl;
- nach mbíonn fostaí a thuairiscíonn éagóir nó mírialtachtaí féideartha, agus a chomhoibríonn in imscrúduithe maidir le héagóir fhéideartha, faoi réir íospartha, dochair nó rioscaí le slándáil poist agus ardaíthe céime; agus
- go ndéileáiltear le hábhar imní a bhíonn ag fostaí faoi rún.

Ghlac an tÚdarás le Beartas maidir le Sceithireacht, a leagtar amach in **Aguisín 2**, chun an aidhm seo a éascú. Dearadh an beartas seo i gcomhthéacs an Achta um Nochtadh Cosanta, 2014.

5 **TIOMANTAS DO CHOMHLÍONADH OIBLEAGÁIDÍ**

Tá an tÚdarás go hiomlán tiomanta gach ceann dá oibleagáidí reachtúla a chomhlíonadh.

Cinnteoídh gach Ball den Údarás agus gach duine a bhfuil Post Ainmnithe aige leis an Údarás go gcomhlíonann sé/sí le forálacha ábhartha na n-achtanna seo a leanas: An tAcht um Eitic in Oifigí Poiblí, 1995 agus an tAcht um Chaighdeáin in Oifig Poiblí, 2001. Tá coimriú ar fáil ar na hoibleagáidí a bhaineann leis na hAchtanna sin in **Aguisín 1**.

Chun críocha na nAchtanna um Eitic, i gcás Údarás Craolacháin na hÉireann, is iad na poist ainmnithe Rúnaí an Údaráis, an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin agus gach post eile ag Grád an Ardoifigigh Feidhmiúcháin agus os a chionn.

5.1 **Baill an Údaráis agus na gCoistí**

Baill an Údaráis agus na gCoistí Reachtúla:

- ní mór gach iarracht réasúnta a dhéanamh freastal ar gach cruinniú de chuid an Údaráis agus gach cruinniú Coiste;
- ní mór cloí leis na nósanna imeachta a leagann an tÚdarás amach, de réir mar a choimrítear i gCuid 3.1.1 iad, maidir le coinbhleachtaí leasa a nochtadh;
- Ba chóir do bhaill iarracht a dhéanamh gan poist a ghlacadh, ar feadh tréimhse ama réasúnta, i ndiaidh fostaíochta agus/nó rannpháirtíochta leis an Údarás a d'fhéadfadh coinbhleachtaí leasa a chruthú agus/nó inniú maidir le rúndacht;
- ní mór dóibh an dualgas atá orthu glacadh leis na caighdeáin eitice gnó is airde a admháil.

5.2 **Státseirbhísigh**

Déantar tagairt i gCuid 3.4 den Chód Cleachtas chun Comhlachtaí Stáit a Rialú do chásanna ina bhfuil ceist shuntasach maidir le beartas poiblí nó ina bhfuil easaontú taobh istigh den Údarás maidir le ceist mhór a bhaineann le beartas poiblí. Treoraítear ainmnithe státseirbhíseach comhlachtaí Stáit neamhthráchtála chuig na céimeanna a ghlacfar i gcás ina mbíonn inniú ar státseirbhíseach agus nach ndéantar an inniú sin a fhreagairt agus a mbíonn ceist mhór i gceist maidir le beartas poiblí.

Ciorclán 12/2010 ón Roinn Airgeadais: Prótacal do Státseirbhísigh atá ceaptha ar bhoird comhlachtaí Stáit neamhthráchtála:

<https://circulars.gov.ie/pdf/circular/finance/2010/12.pdf>

De réir Chiorclán 12/2010, ní mór an tAire a chur ar an eolas láithreach i gcás:

- i) ina bhfuil laige sa rialú nach ndeachthas i ngleic léi cé gur cuireadh an laige sin faoi bhráid an Bhoird nó an Chathaoirligh;

- ii) go bhfuil baol suntasach straitéiseach nó baol do cháil an chomhlachta Stáit agus nach bhfuiltear ag dul i ngleic leis an mbaol sin; agus/nó
- iii) ina bhfuil imní thromchúiseach ann maidir le neamhdhleathacht nó caimiléireacht fhéideartha atá ag tarlú sa chomhlacht Stáit.

5.3 Fostaithe

Go ginearálta, táthar ag súil go dtabharfaidh iompar na bhfostaithe, iompar go pearsanta agus go proifisiúnta araon, léiriú dearfach ar an mbaint atá acu leis an Údarás. Ní ghlacfaidh an tÚdarás le haon chineál idirdhealaithe, lena n-áirítear gnéas, stádas pósta, aois, gnéaschlaonadh, míchumas, cine, creideamh nó toisc gur den Lucht Siúil iad. Ní mór do gach duine a bhfuil baint aige/aici leis an Údarás cleachtas nó iompar arb ionann é agus idirdhealú i leith cine, creidimh nó gnéis agus aon chineál ciaptha a sheachaint.

Tá beartais éagsúla i bhfeidhm ag an Údarás a théann i ngleic le bulaíocht agus le ciapadh agus cúrsaí eile a bhaineann le fostaithe.

5.4 Neamhchomhlíonadh

Má tharlaíonn sé agus cibé uair a tharlaíonn sé go bhfaigheann Ball den Údarás nó Ball Coiste Reachtúil fianaise go bhfuil neamhchomhlíonadh ann maidir le haon oibleagáid reachtúil a bhaineann leis an Údarás, caithfidh sé/sí an t-ábhar seo a chur faoi bhráid a c(h)omhghleacaithe san Údarás nó ar an gCoiste d'fhonn an neamhchomhlíonadh a chur i gceart. Moltar go ndéanfaidh an Ball Údarás nó an Ball Coiste é seo a thuairisciú i scríbhinn nó i ríomhphost chuig an gCathaoirleach.

Molfaidh an Cathaoirleach beart cuí ansin tar éis dó/di machnamh a dhéanamh ar an gceist agus d'fhéadfadh sé go gcuirfí an cheist faoi bhráid an Aire mar chuid den bheart sin.

6 FREAGRACHT AGUS FEASACHT AR OIBLEAGÁIDÍ FAOIN GCÓD SEO

6.1 Freagracht Phearsanta

Ní féidir sraith rialacha nó treoirlínte a chur ar fáil maidir le gach uile cás a d'fhéadfadh a bheith ann. Ní mór a mheabhrú do Bhaill an Údaráis agus na gCoistí Reachtúla agus fostaithe Údarás Craolacháin na hÉireann gur fúthu féin é a chinntiú go rialaítear a gcuid gníomhaíochtaí, cibé má luaitear go sonrach iad sa cháipéis seo nó mura luaitear, le prionsabail eiticiúla, a ndéantar cur síos orthu sa Chód seo.

Níor cheart go gcuirfeadh aon ní atá sa Chód seo cosc ar an bpróiseas comhairliúcháin ghinearálta maidir le beartas ginearálta nó le ceistanna eile a mhaíonn Baill an Údaráis a bheith riachtanach mar chuid dá ról ionadaíoch.

Níltear ag súil go mbeidh an Cód seo ina bhac ar fhostaithe nó go gcuirfeadh sé cosc míchuí ar fhostaithe agus iad ag cur a gcuid tascanna i gcrích; ba chóir breathnú ar an gCód mar rud a chabhraíonn leo agus iad ag lorg tuisceana ar na freagrachtaí atá orthu agus ag seachaint aon deacrachtaí féideartha.

6.2 Cumarsáid agus Feasacht ar an gCód

Scaipfear cóip den Chód Iompair Ghnó ar gach Ball reatha an Údaráis, na gCoistí Reachtúla agus fostaithe an Údaráis agus chuig gach Ball Údaráis agus fostaithe nua nuair a cheapfar iad.

Ní mór do Bhaill an Údaráis agus d'fhostaithe cur in iúl go bhfuair siad an Cód seo agus go dtuigeann siad riachtanais an Chóid seo:

- maidir le Baill an Údaráis nó na gCoistí Reachtúla, ní mór é seo a chur in iúl do Rúnaí an Údaráis;
- maidir le fostaithe, ní mór é seo a chur in iúl do Rúnaí an Údaráis.

Déanfar ábhar an Chóid Iompair Ghnó seo a chur faoi bhráid Bhaill an Údaráis agus an Choiste agus déanfar iad a scaipeadh chuig fostaithe Údarás Craolacháin na hÉireann chomh maith le cinntiú go dtuigtear na freagrachtaí aonair. Beidh meabhrúcháin ó Rúnaíthe mar chuid de na nósanna imeachta agus na hamlínte cuí. Mar shampla, le linn próiseas ceadúnaithe, lorgóidh Rúnaí an Choiste um Chonarthaí a Bhronnadh nochtadh leasanna agus coinbhleachtaí leasa go rialta agus go gníomhach. Tugann sé seo deis don Bhall cinneadh a dhéanamh go luath maidir le haon choinbhleacht leasa agus beidh deis aige cloí le forálacha an Chóid Iompair Ghnó seo.

7 ATHBHREITHNÚ

7.1 Go Ginearálta

Glacadh leis an gCód seo ar an XX Meitheamh 2018 agus déanfaidh an tÚdarás athbhreithniú air gach trí bliana nó níos minice ná sin más gá.

Déanfaidh na páirtithe uile machnamh ar aon athrú a dhéanfar ar an gCód seo agus ní mór dóibh a bheith ceadaithe ag an Údarás.

7.2 Éifeachtacht

Cinnteoídh Údarás Craolacháin na hÉireann go ndéanfar athbhreithniú rialta, mar chuid den phróiseas iniúchta inmheánaigh, ar na nósanna imeachta atá i bhfeidhm i ndáil le breabaireacht agus éillitheacht a chosc atá leagtha amach i gcuid 4 den Chód seo. Scrúdóidh an tÚdarás, go háirithe, an bhfuil aon phatrún inbhraite maidir le tabhairt nó fáil bronnantas agus fáilteachais agus cibé an bhfuil aon chúrsaí ann a bheadh ina n-ábhar imní nó a d'éileodh go ndéanfaí athbhreithniú ar nósanna imeachta.

AGUISÍN 1

Eitic agus Caighdeán in Oifig Phoiblí

1 Oibleagáidí faoi Reachtaíocht Eitice

Ní mór dóibh siúd ar fad a bhfuil stiúrtóireachtaí ainmnithe nó poist ainmnithe fostaíochta acu i gcomhlachtaí poiblí arna leagan síos ag rialachán chun críocha na nAchtanna um Eitic in Oifigí Poiblí, 1995 agus 2001 (“na hAchtanna um Eitic”) cloí le forálacha ábhartha na reachtaíochta. Meastar agus measfar comhlíonadh na nAchtanna um Eitic a bheith ina choinníoll ceapacháin nó fostaíochta.

2 Nochtadh Leasanna Inchláráithe

Foráiltear leis an Acht um Eitic in Oifigí Poiblí, 1995 do nochtadh leasanna incláráithe sealbhóirí stiúrtóireachtaí ainmnithe agus sealbhóirí post fostaíochta ainmnithe i gcomhlachtaí poiblí arna leagan síos chun críocha na reachtaíochta um Eitic. Go hachomair, is iad na riachtanais:

2.1 Stiúrtóirí Ainmnithe

Éilítear orthu i ngach bliain ina bhfuil nó ina raibh stiúrtóireacht ainmnithe ar seilbh aige nó aici le linn aon chuid di nó a raibh stiúrtóireacht ainmnithe acu i gcomhlacht poiblí, arna leagan amach i rialacháin a rinne an tAire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, chun ráiteas i scríbhinn a réiteach agus a thabhairt, i bhfoirm a chinneann an tAire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, maidir lena leasanna incláráithe, agus leasanna, a bhfuil eolas iarbhír ag an duine orthu, leasanna a c(h)éile, a p(h)áirtnéara sibhialta nó leanbh an duine nó a c(h)éile nó p(h)áirtnéir sibhialta, a d’fhéadfadh tionchar ábhartha a imirt ar an duine i gcomhlíonadh nó i ndáil le comhlíonadh a fheidhmeanna nó a feidhmeanna oifigiúla toisc go bhféadfadh an comhlíonadh sin difear a dhéanamh do na leasanna sin sa chaoi go ndéanfaí sochar substaintiúil a thabhairt don duine nó don chéile nó don leanbh nó a choimeád siar ón gcéanna. Caithfear an ráiteas a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeán in Oifigí Poiblí (an Coimisiún um Chaighdeán) agus don oifigeach sin sa chomhlacht arna chinneadh ag an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe. I gcás nach bhfuil aon leas nó leasanna incláráithe, iarrtar ráiteas “neamhní”.

2.2 Poist Ainmnithe Fostaíochta

Éilítear orthu i ngach bliain ina bhfuil nó ina raibh stiúrtóireacht ainmnithe ar áitiú aige nó aici le linn aon chuid di nó a raibh post ainmnithe fostaíochta acu i gcomhlacht poiblí, arna leagan amach i rialacháin a rinne an tAire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, chun ráiteas i scríbhinn a réiteach agus a thabhairt, i bhfoirm a chinneann an tAire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, maidir lena leasanna incláráithe, agus leasanna, a bhfuil eolas iarbhír ag an duine orthu, leasanna a c(h)éile, a p(h)áirtnéara sibhialta nó leanbh an duine nó a c(h)éile nó p(h)áirtnéara sibhialta, a d’fhéadfadh tionchar ábhartha a imirt ar an duine i gcomhlíonadh nó i ndáil le comhlíonadh a fheidhmeanna nó a feidhmeanna oifigiúla toisc go bhféadfadh an comhlíonadh sin difear a dhéanamh do na leasanna sin sa chaoi go ndéanfaí sochar substaintiúil a thabhairt don duine nó don chéile nó don leanbh nó a choimeád siar ón gcéanna. Caithfear an ráiteas a thabhairt don údarás ábhartha i dtaca leis an

bpost arna chinneadh ag an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe. I gcás nach bhfuil aon leas nó leasanna incláraithe, iarrtar ráiteas “neamhní”.

Tabhair faoi deara: Chun críocha na nAchtanna um Eitic, i gcás Údarás Craolacháin na hÉireann, is iad na poist ainmnithe Rúnaí an Údaráis, an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin agus gach post eile ag Grád an Ardoifigigh Feidhmiúcháin agus os a chionn. Ní mór dóibh siúd a bhfuil poist ainmnithe acu cloí le forálacha nochta na nAchtanna um Eitic.

3 Leasanna Ábhartha

Caithfidh sealbhóir stiúrthóireachta ainmnithe nó áititheoir poist ainmnithe fostaíochta ráiteas a thabhairt faoi leas ábhartha i gcás ina bhfuil feidhm le comhlíonadh, agus i gcás ina bhfuil leas ábhartha ag an stiúrthóir nó ag an bhfostaí nó ag “duine bainteach” (e.g. gaol nó comhlach gnó leis an stiúrthóir nó fostaí) i ní lena mbaineann an fheidhm.

Caithfidh stiúrthóir ainmnithe an ráiteas sin a thabhairt do na stiúrthóirí eile sa chomhlacht poiblí nó caithfidh sealbhóir an phoist ainmnithe fostaíochta é a thabhairt don údarás ábhartha. Níor cheart an fheidhm a chur i gcrích mura bhfuil cúiseanna an-láidir ann chun sin a dhéanamh. Má tá sé i gceist ag stiúrthóir ainmnithe nó ag sealbhóir post ainmnithe fostaíochta an fheidhm a chomhlíonadh, caithfidh sé nó sí, roimh sin a dhéanamh, nó mura bhfuil sé sin indéanta go praiticiúil, chomh luath agus is féidir ina dhiaidh sin, ráiteas a réiteach i scríbhinn faoi na cúiseanna láidre agus é a thabhairt do na stiúrthóirí eile agus don Choimisiún um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí más stiúrthóir ainmnithe atá ann, nó don údarás ábhartha más fostaí atá ann. Tá an dualgas seo i bhfeidhm cibé an bhfuil nó nach bhfuil an leas nochta cheana i ráiteas leasanna incláraithe.

4 Oibleagáidí Imréitigh Cánach Daoine a Cheaptar chuig “Oifig Shinsearach”

Tá feidhm ag forálacha um imréiteach cánach an Achta um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí 2001 le daoine a cheaptar chuig “oifig shinsearach”, i.e. chuig post ainmnithe fostaíochta nó chuig stiúrthóireacht ainmnithe i gcomhlacht poiblí faoin Acht um Eitic 1995, a bhfuil an luaíocht a bhaineann leis nach lú ná an luaíocht is ísle ag Leas-Ard-Rúnaí sa státseirbhís.

Caithfidh gach duine a cheaptar chuig “oifig shinsearach” na nithe seo a leanas a sholáthar don Choimisiún um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí:

- nach mó ná naoi mí tar éis an dáta ar a cheaptar é nó í, deimhniú imréitigh cánach atá i bhfeidhm agus a eisíodh don duine nach mó ná naoi mí roimh, agus nach mó ná naoi mí tar éis, dáta an cheapacháin; nó
- ráiteas iarratais a eisíodh don duine agus a rinneadh nach mó ná naoi mí roimh, agus nach mó ná naoi mí tar éis, dáta an cheapacháin; agus
- dearbhú reachtúil, arna dhéanamh ag an duine nach mó ná mí amháin roimh, agus nach mó ná mí amháin tar éis, dáta an cheapacháin, go bhfuil sé nó sí, ar feadh a (h)eolas agus a t(h)uairime, ag comhlíonadh na ndualgas atá i bhfeidhm air nó uirthi ag na hAchtanna Cánach agus nach bhfuil sé nó sí ar an eolas ar aon bhac le heisiúint Deimhniú Imréitigh Cánach.

5 Imscrúduithe

Féadfaidh stiúrthóirí agus fostaithe i gcomhlachtaí poiblí a bheith faoi réir imscrúdaithe ag an gCoimisiún um Chaighdeán in Oifigí Poiblí, i gcás go gceapann sé gur cuí sin a dhéanamh, nó tar éis gearáin, nó i gcás go bhfuil sárú ar riachtanais um imréiteach cánach, agus níl aon ní a choisceann an Coimisiún um Chaighdeán in Oifigí Poiblí ón gCód Iompair seo a chur san áireamh in imscrúdú den chineál sin.

6 Faisnéis Bhreise agus Comhairle

Tugtar na comhlachtaí poiblí arna bhforordú chun críocha na reachtaíochta um Eitic agus na stiúrthóireachta agus na poist ainmnithe fostaíochta atá ann, na foirmeacha chun ráitis leasanna inchláraithe agus ráitis “neamhní” a réiteach, agus sonraí na n-oifigeach den chomhlacht agus de na húdaráis ábhartha lenar cheart na ráitis sin a sholáthar in “Guidelines on Compliance with the Provisions of the Ethics in Public Office Acts 1995 and 2001-Public Servants”, arna fhoilsiú ag an gCoimisiún um Chaighdeán in Oifigí Poiblí agus tá siad ar fáil lena n-íoslódáil ar an suíomh gréasáin: <http://www.sipo.gov.ie>.

Aguisín 2

BEARTAS MAIDIR LE SCEITHIREACHT

1 Beartas

- 1.1. De réir fhorálacha Chlásal 5.9 den Chód Cleachtas chun Comhlachtaí Stáit a Rialú agus i gcomhthéacs an Achta um Nochtadh Cosanta 2014 (“Acht 2014”), is é beartas an Údarás a chinntiú go mbíonn deis ag:-

(i) fostaithe díreacha an Údarás (iarfhostaithe agus fostaithe reatha); agus

(ii) aon duine a oibríonn nó a d'oibrigh don Údarás, bíodh sé mar chomhairleoir, mar chonraitheoir nó mar fhostaí gníomhaireachta

le chéile, sa Aguisín seo, na **“fostaithe”**, aon imní a d'fhéadfadh a bheith orthu faoi éagóir nó mírialtachtaí i ndáil le dualgais nó oibleagáidí na heagraíochta nó cúrsaí a fheictear mar riosca don eagraíocht a ardú. Tá cosaint ag gach fostaí ón gcéad lá, rud a chiallaíonn nach bhfuil aon íosriachtanas seirbhíse sular féidir le fostaí Nochtadh Cosanta a dhéanamh, nó gur féidir iad a chosaint as Nochtadh Cosanta a dhéanamh.

De réir alt 7 d'Acht 2014, féadfaidh daoine aonair nach fostaithe den Údarás iad arna sainmhíniú faoin mbeartas seo, nochtadh cosanta a dhéanamh le Príomhfheidhmeannach an Údarás arb é an duine forordaithe é chun críocha Acht 2014. Déileálfar le nochtaí den chineál seo de réir Acht 2014.

- 1.2. Tá sé de bheartas ag an Údarás freisin a chinntiú nach mbíonn fostaithe a thuairiscíonn éagóir nó mírialtachtaí féideartha, agus a chomhoibríonn in imscrúduithe maidir le héagóir fhéideartha, faoi réir íospartha, dochair nó rioscaí le slándáil poist agus ardaithe céime.

2 Aidhm an Bheartais seo

Is é aidhm an bheartais seo:-

- (i) cultúr oscailteachta agus cumarsáide ionraic a chothú;
- (ii) a chinntiú go mbaintear amach na cuspóirí a leagtar amach i gCód Iompair Ghnó Údarás Craolacháin na hÉireann agus go gcloítear go hiomlán le gach riachtanas dlí, rialála agus eile;
- (iii) ionracas gach fostaí a chinntiú; agus
- (iv) fostaithe a spreagadh chun nochtadh a dhéanamh i ndáil le nithe suntasacha, a chreideann siad go réasúnach atá ionann le héagóir fhéideartha laistigh d'Údarás Craolacháin na hÉireann, agus chun cosaint a chur ar fáil don duine a bhfuil an nochtadh á dhéanamh aige.

3 Scóip

Baineann an beartas seo le gach fostaí de chuid Údarás Craolacháin na hÉireann.

4 Ginearálta

- 4.1 Tá Údarás Craolacháin na hÉireann tiomanta do na caighdeáin is airde cáilíochta, ionracais, macántachta, oscailteachta agus cuntasachta, agus mar chuid den tiomantas sin spreagann sé fostaithe a bhfuil imní thromchúiseach orthu teacht chun cinn agus an imní sin a chur in iúl.
- 4.2 Ba cheart go mbeadh fostaithe a bhfuil imní orthu maidir le saincheist a ardú, a mheasann go mb'fhéidir go mbeadh sé mídhílis do chomhghleacaithe, do bhainisteoirí nó don Údarás sin a dhéanamh, nó a bhfuil amhras orthu go bhfuil imní ann gan na fíricí ar fad a bheith acu, a bheith cinnte go spreagann an tÚdarás aon fhostaí a bhfuil fíorimní orthu teacht chun cinn gan faitíos a bheith orthu go mbainfí díoltas amach orthu nó go ndéanfaí íospairt díobh agus níor cheart go mothóidís go bhfuil siad i mbaol a bpost a chailleadh mar thoradh.
- 4.3 Ag pointe ar bith agus imní á hardú, is féidir le fostaí a ionadaí ceardchumainn nó comhghleacaí ón obair a bheadh in ann treoir agus tacaíocht a thabhairt dó/di a thabhairt isteach ann.
- 4.5 I gcúinsí ina nglactar gníomh míchuí chun fostaí a dhíspreagadh ó theacht chun cinn, lena n-áirítear cáineadh, íospairt nó pionós a ghearradh ar fhostaí as imní a léiriú, ba cheart don fhostaí é seo a thuairisciú agus déileálfar le gníomh den chineál sin faoi Bheartas Smachta agus/nó Cód Iompair Ghnó Údarás Craolacháin na hÉireann de réir mar is cuí.
- 4.6 Cinnteoidh Údarás Craolacháin na hÉireann go gcloítear le prionsabail an cheartais aiceanta agus go nglactar le nósanna imeachta córa i ndáil le duine nó comhlacht ar bith a luaitear i dtuairisc sceithreachta nó imní a ardaíodh. Ní athraíonn cur i bhfeidhm an bheartais seo ar bhealach ar bith cearta reatha fostaithe atá faoi réir líomhna.
- 4.7 Má fhaigheann Údarás Craolacháin na hÉireann faisnéis gan ainm beidh sé i bhfad níos deacra an imní a imscrúdú nó don Údarás post a fhostaí a chosaint nó aiseolas a thabhairt. Dá réir sin, cé go ndéanfaidh an tÚdarás breith cén ghníomh is féidir seasamh leis tar éis tuairisc gan ainm a fháil, ní féidir i gcónaí tuairiscí den chineál sin a láimhseáil faoin mbeartas seo.

5 Tuairisc Sceithreachta

5.1 Is éard is tuairisc sceithreachta imní a ardaítear (i scríbhinn más féidir), agus creideamh réasúnach ag an bhfostaí atá á déanamh, ina leagtar amach go ndearnadh ceann amháin nó níos mó de na héagóracha seo a leanas (dá dtagraítear amhail 'Éagóracha Ábhartha' as seo amach), go bhfuil sé á dhéanamh, nó go bhfuil sé ar tí tarlú:

- cion e.g. calaois, breabaireacht, cuntasáocht bhréige, goid;
- teip cloí le haon oibleagáid dhlíthiúil;
- iomrall ceartais;
- baol do shláinte agus sábháilteacht duine aonair;
- damáiste don chomhshaol;
- úsáid mhídhleathach nó mhícheart cistí agus/nó acmhainn comhlachta poiblí, nó airgead poiblí eile;
- go bhfuil gníomh nó neamhghníomh de chuid comhlachta poiblí leatromach, idirdhealaitheach, an-neamartach nó más amhlaidh é agus oll-mhíbhainistíocht;
- go bhfuil faisnéis a thaispeánann aon saincheist a bhainfeadh le ceann ar bith de na saincheisteanna thuas á ceilt nó á milleadh nó gur dóchúil go bhfuil sí á ceilt nó á milleadh;
- iompar míchuí i ndáil leis an Údarás arna leagan amach i gCód Iompair Ghnó Údarás Craolacháin na hÉireann.

Ní chiallaíonn an téarma 'creideamh réasúnach' gur gá don chreideamh a bheith ceart. D'fhéadfadh fostaí a bheith mícheart ina chreideamh, chomh fada is go raibh an creideamh sin bunaithe ar fhorais réasúnacha.

Níor cheart an beartas seo a úsáid i gcomhair gearán nó casaoidí a bhaineann le cúinsí pearsanta an fhostaí féin nó ag eascairt as a c(h)uid oibre féin le hÚdarás Craolacháin na hÉireann, mar shampla, gearán maidir le critéir roghnúcháin i dtaca le hardú céime nó gearán maidir le ham oibre. Sna cásanna sin, ba cheart don duine aonair beartais eile an Údarás cosúil leis an mBeartas um Dhínit ag an Obair, an Beartas Smachta nó de réir mar is cuí, beartas Údarás Craolacháin na hÉireann eile, a úsáid.

5.2 Agus tuairisc sceithreachta á déanamh, níor cheart d'fhostaithe a shainaitheann a imní, sin a dhéanamh ach amháin nuair a chreideann sé go réasúnach go dtaispeánann an fhaisnéis a

nochtadh go ndearnadh éagóir. Is é an gnáthbhrí atá le 'faisnéis' fíricí a chur in iúl, cosúil lena lua gur tharla imeachtaí ar leith.

Caithfear an fhaisnéis a chur faoi bhráid na bhfostaithe i dtaca lena bhfostaíocht ach ní thagann nochtadh faoi aon éagóir ar feidhm den fhostaí nó den Údarás é a bhrath agus/nó a imscrúdú laistigh de théarmaí an bheartais seo ná Acht 2014, mura mbaineann sé le gníomh nó easnamh de chuid an fhostaí arb ionann é agus Éagóir Ábhartha arna leagan amach thuas.

5.3 Ba cheart go mbeadh daoine a dhéanann tuairiscí sceithreachta feasach ar na nithe seo a leanas:

- Caithfidh Údarás Craolacháin na hÉireann go dáiríre le himní agus déanfar breith ar gach cás de réir a fhíricí féin;
- Glacfaidh na daoine sin lena ndéantar tuairisc le gach céim réasúnach (beartha IT san áireamh etc.) lena chinntiú go gcaitear le tuairiscí agus aon imscrúduithe ina dhiaidh sin go rúnda agus nach nochtar aitheantas an duine a dhéanann an tuairisc. Coinneofar aon fhaisnéis maidir leis an nochtadh slán agus i bhfoirm nach gcuireann rúndacht an nochtadh agus an duine atá á dhéanamh i mbaol;
- B'fhéidir go mbeadh gá aitheantas an duine a bhfuil an nochtadh á dhéanamh acu a insint chun an t-imscrúdú a chur ar aghaidh de réir phrionsabail an cheartais aiceanta agus nósanna imeachta córa. Go háirithe:
 - (i) d'fhéadfadh nochtadh le tríú páirtithe a bheith ag teastáil sa reachtaíocht, Cód Iompair rialála nó ó Chúirt nó Binse Fiosrúcháin.
 - (ii) d'fhéadfadh Cúirt nó Binse Fiosrúcháin glaoc ar fhostaí a bhfuil nochtadh déanta aige chun fianaise a thabhairt maidir le hábhar na tuairisce sceithreachta. I gcúinsí mar sin, cuirfear tacaíocht réasúnach, lena n-áirítear comhairle dlí ar fáil don fhostaí.

5.4 Tacóidh Údarás Craolacháin na hÉireann le fostaí ar bith lena mbaineann, ag cinntiú nach mbíonn aon drochthionchar ar a ghairm leis an Údarás má thagann sé chun cinn ar an mbunús go bhfuil creideamh réasúnach aige go léiríonn an fhaisnéis a nochtadh éagóir. Déileálfar go dáiríre le gach imní agus leanfaidh an tÚdarás calaois, breabaireacht, caimiléireacht agus mí-úsáid thromchúiseach chomh dian agus is féidir trína Bheartas Smachta agus más gá trí na Cúirteanna.

5.5 Agus é ag déileáil le tuairisc ar bith, aithníonn Údarás Craolacháin na hÉireann go mbíonn deacracht ag fostaí imní a ardú agus tacóidh sé leo ar aon bhealach is féidir agus déanfaidh sé iarracht:

- Breith a dhéanamh ar an tuairisc go hiomlán agus go tuisceanach;

- Comhairle a lorg ó chomhlachtaí gairmiúla/ comhairleacha/ ceardchumann eile nuair is cuí;
- Imscrúdú a dhéanamh ar an gceist agus í a réiteach chomh tapa agus is féidir;
- A chinntiú nuair is féidir go gcuirtear an gearánaí ar an eolas faoin toradh;
- A chinntiú nach ndéantar aon íospairt ar an bhfostaí a rinne an tuairisc;

5.6 D'ainneoin glacadh leis an mbeartas seo, faoin mbeartas seo tá fostaí fós i dteideal ábhar imní féideartha a ardú lena Bhainisteoir Líne nó le duine eile san Údarás a chéadair ar bhonn neamhfhoirmiúil sula ndéantar tuairisc sceithreachta nó in ionad na tuairisce sin a dhéanamh.

6. Líomhaintí nach bhfuil fíor nó nár cruthaíodh

6.1 I gcás go ndéanann fostaí tuairisc bunaithe ar a chreideamh réasúnach, agus de réir an bheartais seo, ach nach ndeimhnítear an líomhain leis an imscrúdú ina dhiaidh sin, ní ghlacfar le haon ghníomh in aghaidh an duine as an nochtadh a dhéanamh agus ní thabharfar faoi chóireáil, pionós nó íospairt nach bhfuil chomh fabhrach ina choinne. Measfar go bhfuil deireadh leis an tuairisc agus ní choinneofar cáipéisíocht lena mbaineann. Dá ainneoin seo, coinneoidh Údarás Craolacháin na hÉireann taifead ar gach tuairisc agus imscrúdú sceithreachta arna ndéanamh faoin mbeartas seo chun comhlíonadh le riachtanais tuairiscithe reachtúla a chinntiú.

6.2 Má fhaightear amach nach bhfuil aon bhunús le tuairisc sceithreachta agus go ndearnadh í go mímhacánta, cráiteach nó mailíseach, nó ar mhaithe le gnóthachtáil phearsanta mhíchuí, d'fhéadfadh tuairisc den chineál sin a bheith mar bhunús le ceist smachta faoi Bheartas Smachta Údarás Craolacháin na hÉireann.

7. Nós imeachta chun Tuairisc Sceithreachta a dhéanamh

Spreagann Údarás Craolacháin na hÉireann gach fostaí chun tuairiscí a dhéanamh go himmheánach leis an Údarás agus chun na nósanna inmheánacha a úsáid. Tabharfar aird i ndáiríre ar gach tuairisc agus gheobhaidh an fostaí an chosaint chuí. Leagtar amach na nósanna imeachta inmheánacha thíos.

7.1 Ba cheart don fhostaí machnamh a dhéanamh ar cibé an féidir an imní a fhiosrú trí cheann de bheartais eile Údarás Craolacháin na hÉireann cosúil leis an mbeartas um Dhínit ag an Obair nó nós imeachta/beartas eile. Má theastaíonn treoir ón bhfostaí maidir leis seo, ba cheart dó smaoineamh ar labhairt lena Bhainisteoir Líne, leis an Oifigeach Ainmnithe arna sainithint ag Údarás Craolacháin na hÉireann mar fhaighteoir an Oifigh um Nochtadh Cosanta, an Príomhfheidhmeannach nó Ionadaí Ceardchumann.

Má chinneann fostaí nó má mholtar dó gurb é seo an beartas cuí chun a imní a ardú, ba cheart an t-ábhar imní a thuirisciú i bhformáidí inrochtana e.g. i scríbhinn (más féidir), ó bhéal nó go

leictreonach. Ba cheart an imní a thabhairt le fios don Oifigeach Ainmnithe arna shainithint ag Údarás Craolacháin na hÉireann mar fhaighteoir Nochtaí Cosanta.

Nuair a dhéantar imní a bhfuil an chosúlacht air gur Nochtadh Cosanta é ó bhéal, ba cheart don Oifigeach Ainmnithe é a thaifeadadh. Nuair is praiticiúil, ba cheart a iarraidh ar an nochtóir an fhaisnéis a chuirtear ar fáil sa tuairisc a dheimhniú chun díospóid a sheachaint tráth níos déanaí i ndáil leis an bhfaisnéis a nochtadh. Féadfaidh an tOifigeach Ainmnithe bualadh leis an bhfostaí chun an tuairisc a phlé (“an tuairisc sceithreachta”) a thuilleadh.

7.2 Moltar gur cheart na sonraí seo a leanas ar a laghad a bheith sa tuairisc sceithreachta:-

- go bhfuil an imní á cur in iúl faoin mbeartas seo;
- ainm an fhostaí, stádas an fhostaí, a phost san eagraíocht, agus sonraí teagmhála rúnda;
- dáta an éagóra líomhnaithe (má tá sé ar eolas) nó an dáta ar thosaigh nó ar tugadh faoi deara an éagóir líomhnaithe;
- cibé an bhfuil nó nach bhfuil an éagóir líomhnaithe fós ag dul ar aghaidh;
- cibé ar nochtadh nó nár nochtadh an éagóir líomhnaithe cheana agus má nochtadh, cé dó a nochtadh é, cén uair agus cén gníomh a glacadh;
- faisnéis i ndáil leis an éagóir líomhnaithe (céard atá ag tarlú/a tharla agus cén chaoi) agus aon fhaisnéis tacaíochta;
- ainm an duine/na ndaoine a líomhnaítear atá páirteach san éagóir líomhnaithe (má tá aon ainm ar eolas agus má cheapann an fostaí gur gá an duine a ainmniú chun an éagóir a nochtadh); agus
- aon fhaisnéis ábhartha eile.

7.3 Nuair a dhéantar tuairisc sceithreachta, tabharfaidh an tOifigeach Ainmnithe faoi phróiseas measúnaithe. Beidh measúnú ar an imní i gceist leis an bpróiseas scagtha chun a chinneadh ar cheart nó nár cheart caitheamh leis mar Nochtadh Cosanta. Mura bhfuil sé soiléir an gcáilíonn an fhaisnéis mar Éagóir Incháilithe agus dá bhrí sin, gur Nochtadh Cosanta é, faoi alt 5 den Bheartas seo, caithfidh an tOifigeach Ainmnithe leis an bhfaisnéis mar Nochtadh Cosanta go dtí go mbeidh sé sásta nach Nochtadh Cosanta atá san fhaisnéis. Déanfar breith sa mheasúnú a dhéanfar ar cibé an bhfuil nó nach bhfuil an éagóir líomhnaithe tromchúiseach nó fánach, cibé ar rud é is ceart nó nár cheart a imscrúdú, agus, más féidir é a imscrúdú, cé na céimeanna ba cheart a ghlacadh mar chuid d’imscrúdú.

Molfaidh an tOifigeach Ainmnithe beart cuí ansin tar éis dó/di machnamh a dhéanamh ar an gceist. D’fhéadfaí a áireamh anseo an cheist a chur faoi bhráid an Phríomhfheidhmeanaigh, Chathaoirleach an Choiste Airgeadais, Iniúchta agus Riosca agus/nó an Choiste agus/nó Chathaoirleach an Údaráis agus/nó an Údaráis.

I gcás ar bith, cuirfear an Coiste Airgeadais, Iniúchta agus Riosca ar an eolas faoi aon tuairiscí sceithreachta agus Nochtadh Cosanta bailí a dhéanann fostaíthe in eagraíocht, seachas i gcás nach bhfuil sé cuí sin a dhéanamh.

- 7.4 Má theastaíonn imscrúdú, déanfaidh Údarás Craolacháin na hÉireann breith ar chineál agus ar mhéid an imscrúdaithe. D'fhéadfadh cur chuige neamhfhoirmiúil a bheith i gceist anseo d'éagóracha nach bhfuil chomh tromchúiseach, imscrúdú mionsonraithe agus fairsing ar éagóracha tromchúiseacha, nó imscrúdú seachtrach ag comhlacht eile.

Déanfar cinneadh maidir le cé a threoróidh an t-imscrúdú bunaithe ar an gcineál nocht. D'fhéadfadh an tOifigeach Ainmnithe, an Príomhfheidhmeannach, Cathaoirleach an Choiste Airgeadais, Iniúchta agus Riosca nó Cathaoirleach an Údaráis imscrúduithe inmheánacha a mhaoirsiú. Féadfaidh an tÚdarás cuireadh a thabhairt do shaineolaí seachtrach neamhspleách freisin chun imscrúdú a dhéanamh. Reáchtálfar aon imscrúdú chomh híogair agus chomh tapa agus is féidir.

- 7.5 Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara gur fearr a dhéileálfadh saineolaithe seachtracha nó gairmiúla i réimse áirithe le saincheisteanna tromchúiseacha áirithe. I gcásanna áirithe, b'fhéidir go gcaithfí an cheist a thuairisciú don Gharda Síochána agus ligean dóibh siúd nó comhlacht eile le cumhacht reachtúil agus feidhm imscrúdaithe é a imscrúdú.

- 7.6 Tar éis imscrúdú cuí a dhéanamh, má chinntear go ndearnadh nó gur tharla Éagóir Ábhartha, rachfar i ngleic leis na torthaí agus glacfar leis an ngníomh cuí nuair is gá.

- 7.7 Mura bhfuil an fostaí ag iarraidh teagmháil a dhéanamh leis an Oifigeach Ainmnithe, féadfaidh sé an tuairisc a dhéanamh leis an bPríomhfheidhmeannach. Mura bhfuil an fostaí ag iarraidh teagmháil a dhéanamh leis an bPríomhfheidhmeannach, féadfaidh sé an tuairisc a dhéanamh le Cathaoirleach an Choiste Airgeadais, Iniúchta agus Riosca. Mura bhfuil an fostaí ag iarraidh teagmháil a dhéanamh le Cathaoirleach an Choiste Airgeadais, Iniúchta agus Riosca, féadfaidh sé an tuairisc a dhéanamh le Cathaoirleach an Údaráis.

I ngach cás, tabharfaidh an duine ábhartha faoin measúnú riosca arna leagan amach thuas agus rachaidh sé ar aghaidh chuig na chéad chéimeanna eile sa phróiseas, ag moladh gníomh cuí don Choiste Airgeadais, Iniúchta agus Riosca nó don Údarás.

- 7.8 Cuirfear an fostaí a dhéanann an tuairisc sceithreachta ar an eolas faoi aon fhorbairtí a dhéantar nuair is féidir seo a dhéanamh gan aon saincheisteanna rúndachta a shárú.

Tuairisciú Seachtrach

Cé go n-aithnítear sa bheartas seo an fiúntas a bhaineann le dul i ngleic le himní laistigh den Údarás, aithníonn an dlí i gcúinsí áirithe go bhféadfadh sé a bheith cuí d'fhostaithe imní a thuairisciú chuig comhlacht nó duine seachtrach. D'fhéadfaí a áireamh sna cúinsí seo, teip de chuid an Údaráis gníomh a dhéanamh tar éis faisnéis a nochtadh dóibh, gníomh a ghlacadh chun an fostaí a chosc ó nochtadh a dhéanamh nó mura measann an fostaí go bhfuil an nós imeachta inmheánach cuí sna cúinsí. Foráiltear in Acht 2014 don Aire chun liosta 'daoine forordaithe' a leagan amach. Ba cheart a thabhairt faoi deara nach gcosnófar nochtadh le duine forordaithe

taobh amuigh den eagraíocht ach amháin nuair a chreideann an duine a bhfuil an nochtadh á dhéanamh acu go bhfuil an fhaisnéis atá á nochtadh, agus aon líomhain atá ann **fíor go suntasach**.

Ní bheidh sé cuí ach go hannamh, más riamh é, na meáin a chur ar an eolas agus go ginearálta níor cheart d'fhostaithe sin a dhéanamh ach mar rogha dheiridh. Foráiltear in Acht 2014 na coinníollacha is gá d'fhostaí a shásamh agus nochtadh á dhéanamh aige san fhearann poiblí cosúil leis na meáin. Ba cheart d'fhostaí a chinntiú go bhfuil aon nochtadh a dhéantar go seachtrach teoranta d'fhaisnéis ábhartha faoin éagóir líomhnaithe agus nach nochtann sé faisnéis thráchtála rúnda atá ag an Údarás agus nach mbaineann leis an éagóir.

Molann Údarás Craolacháin na hÉireann go láidir duit comhairle a lorg sula dtugann tú tuairisc do chomhlacht nó do dhuine seachtrach.

Chuige seo, féadfaidh tú comhairle a lorg go himmheánach ó do Bhainisteoir Líne, ó Oifigeach Ainmnithe Údarás Craolacháin na hÉireann, ón bPríomhfheidhmeannach, ó Chathaoirleach an Choiste Iniúchta, Airgeadais agus Riosca nó ó Chathaoirleach an Údaráis, nó go seachtrach, ó oifigeach ceardchumainn, ó aturnae nó ó dhlíodóir ar féidir leo comhairle a chur ort maidir leis na coinníollacha forordaithe is gá a shásamh agus nochtadh á dhéanamh go seachtrach. Agus comhairle á lorg ag fostaí ó cheardchumann, ó dhlíodóir nó ó aturnae, lena n-áirítear ag an gcéim ina bhfuil siad ag cuimhneamh ar Nochtadh Cosanta a dhéanamh agus ina dhiaidh sin nuair atá ceisteanna ag an oibrí i ndáil le feidhmiú na reachtaíochta, beidh feidhm ag na cosaintí sa bheartas seo.

8 Tuarascáil Bhliantúil

8.2 De réir na gceanglas reachtúil, foilseofar Tuarascáil Bhliantúil, tráth nach déanaí ná an 30 Meitheamh gach bliain, i ndáil le Nochtadh Cosanta a fuair Údarás Craolacháin na hÉireann sa bhliain féilire roimhe sin. Coinneofar anaithnideacht na ndaoine sin ar fad a bhí páirteach sa Tuarascáil Bhliantúil agus áireofar faisnéis maidir le:-

- (a) an líon Nochtadh Cosanta a rinneadh leis an Údarás; agus
- (b) gníomhartha (más ann dóibh) a glacadh mar fhreagairt ar Nochtadh Cosanta.

9. Athbhreithniú

Déanfaidh an tÚdarás athbhreithniú ar an mbeartas seo gach dhá nó trí bliana nó níos minice ná sin más gá.

AGUISÍN 3

An tAcht Craolacháin 2009

Comhaltaí den Údarás agus de choiste reachtúil do nochtadh leasanna áirithe.

21.— (1) Aon chomhalta den Údarás nó de choiste reachtúil—

- (a) ag a bhfuil aon leas in aon chomhlacht nó gnólacht lena ndearna an tÚdarás conradh nó lena mbeartaíonn an tÚdarás conradh a dhéanamh, nó
- (b) ag a bhfuil aon leas in aon chonradh a rinne an tÚdarás nó a bheartaíonn an tÚdarás a dhéanamh,

nochtfaidh sé nó sí don Údarás nó don choiste go bhfuil an leas sin aige nó aici agus cad é cineál an leasa agus ní bheidh sé nó sí i láthair ag aon phlé nó breith ag an Údarás nó ag an gcoiste maidir leis an gconradh.

(2) Más rud é, ag cruinniú den Údarás nó de choiste reachtúil, go n-éiríonn aon cheann de na nithe seo a leanas, eadhon—

- (a) socrú ar páirtí ann an tÚdarás nó an coiste nó socrú den sórt sin atá beartaithe, nó
- (b) conradh nó comhaontú eile leis an Údarás nó conradh nó comhaontú eile den sórt sin atá beartaithe,

ansin, maidir le haon chomhalta den Údarás nó de choiste reachtúil atá i láthair ag an gcruinniú agus a bhfuil leas aige nó aici sa ní ar shlí eile seachas ina cháil nó ina cáil mar chomhalta den sórt sin—

- (i) ag an gcruinniú, nochtfaidh sé nó sí don Údarás nó don choiste go bhfuil an leas sin aige nó aici agus cad é cineál an leasa,
- (ii) ní imreoidh sé nó sí tionchar, ná ní fhéachfaidh le tionchar a imirt, ar bhreith a bheidh le tabhairt i ndáil leis an ní,
- (iii) fanfaidh sé nó sí as láthair ón gcruinniú nó ón gcuid sin den chruinniú ar lena linn a phléitear an ní,
- (iv) ní ghlacfaidh sé nó sí aon pháirt in aon phlé a dhéanfaidh an tÚdarás nó an coiste i ndáil leis an ní, agus
- (v) ní vótálfaidh sé nó sí ar bhreith a bhaineann leis an ní.

(3) I gcás go nochtfar leas faoin alt seo, déanfar an nochtadh a thaifeadadh i miontuairiscí an chruinnithe lena mbaineann agus, fad a

bheidh an ní lena mbaineann an nochtadh á bhreithniú nó á phlé ag an gcruinniú, ní áireofar an comhalta a dhéanann an nochtadh sa chóram don chruinniú.

(4) I gcás go n-éireoidh ceist ag cruinniú den Údarás nó de choiste reachtúil i dtaobh arbh ionann nó nárbh ionann iompar áirithe ag comhalta den Údarás, nó de choiste reachtúil den Údarás, dá ndéanfadh sé nó sé dá réir, agus mainneachtain aige nó aici ceanglais fho-alt (1) nó (2) a chomhlíonadh, féadfaidh an tÚdarás nó an coiste an cheist a chinneadh, agus is breith chríochnaitheach a bheidh i mbreith an Údaráis nó an choiste, agus i gcás go gcinnfear ceist den sórt sin amhlaidh, déanfar sonraí an chinnidh a thaifeadadh i miontuairiscí an chruinnithe.

(5) Chun críocha an ailt seo agus [alt 22](#) ní mheasfar leas in aon ní a bheith ag duine de bhíthin amháin go bhfuil leas ag an duine sin, nó ag aon chuideachta a bhfuil leas aige nó aici inti, atá chomh cianda nó chomh beagthábhachtach sin nach féidir a mheas le réasún gur dóigh dó tionchar a imirt ar dhuine le linn dó nó di breithniú, plé nó vótáil a dhéanamh ar aon cheist maidir leis an ní, nó le linn dó nó di aon fheidhm a chomhlíonadh i ndáil leis an ní sin.

Foireann an Údaráis do nochtadh leasanna áirithe.

22.— (1) Más rud é, maidir le comhalta d'fhoireann an Údaráis nó sainchomhairleoir nó comhairleoir atá fostaithe faoi [alt 18](#), in earnáil arna sonrú sular fhostaigh an tÚdarás é nó í, go bhfuil leas aige nó aici ar shlí eile seachas ina cháil nó ina cháil mar chomhalta, sainchomhairleoir nó comhairleoir den sórt sin, in aon chonradh, nó in aon chonradh beartaithe, ar páirtí ann, nó a mbeartaítear gur páirtí ann, an tÚdarás, nó in aon chomhaontú nó socrú nó in aon chomhaontú nó socrú beartaithe ar páirtí ann, nó a mbeartaítear gur páirtí ann, an tÚdarás nó coiste reachtúil—

- (a) nochtfaidh sé nó sí don Údarás go bhfuil leas aige nó aici agus cad é cineál an leasa,
- (b) ní ghlacfaidh sé nó sí aon pháirt i gcaibidil an chonartha, an chomhaontaithe nó an tsocraithe nó in aon phlé ag comhaltaí an Údaráis nó an choiste nó ag comhaltaí d'fhoireann an Údaráis i ndáil leis,
- (c) ní imreoidh sé nó sí tionchar ná ní fhéachfaidh sé nó sí le tionchar a imirt ar bhreith a bheidh le tabhairt ar an ní, agus
- (d) ní dhéanfaidh sé nó sí aon mholadh i ndáil leis an gconradh, leis an gcomhaontú nó leis an socrú.

(2) Níl feidhm ag *fo-alt (1)* maidir le duine i dtaca le conradh nó conradh beartaithe fostaíochta de chuid an duine sin mar chomhalta d'fhoireann an Údaráis.

(3) Níl feidhm ag *fo-alt (1)* maidir le duine i dtaca le conradh nó conradh beartaithe le haghaidh seirbhísí i leith an duine sin

(4) San alt seo foláonn “comhalta d’fhoireann” an príomhfheidhmeannach.

(5) I gcás ina mainneoidh duine lena mbaineann fo-alt (1) ceanglas den alt seo a chomhlíonadh, tabharfaidh an tÚdarás breith maidir leis an mbeart cuí (lena n-áirítear cur as oifig nó conradh a fhoirceannadh) a bheidh le déanamh.

Cód iompair.

23.— (1) Déanfaidh an tÚdarás, a luaithe is féidir, cód iompair a tharraingt suas agus a ghlacadh i leith rialuithe ar leasanna agus iompair eiticiúil a mbeidh feidhm aige maidir le gach comhalta den Údarás, de choiste reachtúil, de choiste comhairleach agus gach comhalta d’fhoireann an Údaráis.

(2) Déanfaidh an tÚdarás, a luaithe is féidir, cód iompair a tharraingt suas i leith rialuithe ar leasanna agus iompair eiticiúil a mbeidh feidhm aige maidir le cibé eárnálacha conraitheoirí le haghaidh seirbhísí a shonróidh an tÚdarás roimh an bhfostú.

(3) Foilseoidh an tÚdarás ar shuíomh gréasáin arna chothabháil ag an Údarás aon chód iompair a tharraingeofar suas faoi *fho-ailt (1)* agus (2).